

2017-133

Archeologienota Roeselare Kwadestraat

Programma van Maatregelen

Bert ACKE en Maarten BRACKE

16-11-2018

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen te Roeselare Kwadestraat (provincie West-Vlaanderen), gelegen buiten woon- of recreatiegebied, en waarbij de totale oppervlakte van de bodemingrepen 5000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het terrein, 12 566m² groot, heeft een onregelmatige vorm: een min of meer rechthoekige grote zone in het noorden, waarbij in het zuidoosten een langgerekte smalle strook bij aansluit. Het terrein is gelegen ten zuidwesten van het kruispunt van de Kwadestraat met de Armoedestraat. Het bestaat uit 3 percelen die in gebruik zijn als landbouwgrond. Het noordwestelijke perceel wordt van de 2 overige percelen gescheiden door een ondiepe en smalle perceelsgreppel. Er staan geen gebouwen of bomen op het terrein.

Minstens sinds eind 18de eeuw was het terrein in gebruik als landbouwgebied en onbebouwd. Ten zuidwesten was op dat moment een hoeve aanwezig. De Kwadestraat en de Armoedestraat gaan zeker ook al terug tot die periode. Het uitzicht van het plangebied veranderde niet meer tot op heden en er hebben de laatste 240 jaar geen gekende grootschalige verstoringen plaatsgevonden op het terrein. Bodemkundig gezien komen er droge tot matig natte (licht) zandleemgronden met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont voor binnen het plangebied. Het noordoostelijke deel is duidelijk lager gelegen dan de rest van het terrein, dat geleidelijk oploopt van oost naar west en van noord naar zuid. Volgens de Quartaire kaart zijn er fluviatiele afzettingen aanwezig op het oostelijke deel van het terrein, mogelijk in een voormalige zijarm van de Babillebeek die zich nu zo'n 200m ten noorden van het plangebied bevindt. Deze fluviatiele afzettingen werden bij het landschappelijk booronderzoek in 5 van de 16 boringen geattesteerd, maar nergens bedekten deze afzettingen begraven bodemhorizonten met potentieel voor in situ bewaring van steentijdsites. Archeologische onderzoeken uitgevoerd in de ruime omgeving van het plangebied hebben aangetoond dat de regio al sinds lang werd gefrequentieerd. Zo werd enige afstand ten noorden van het plangebied een vermoedelijke mesolithische kampplaats onderzocht. Daarnaast zijn sporen en vondsten uit de bronstijd, de ijzertijd en de Romeinse periode gekend, die duiden op zowel bewoning als begraving tijdens die periodes. Ook is een Karolingische bewoningssite gekend. Rumbeker en Oekene kennen een oorsprong in de volle middeleeuwen, en in de omgeving zijn meerdere laatmiddeleeuwse sites met walgracht te situeren. In situ bewaarde steentijd artefactensites zijn echter niet meer te verwachten op het plangebied. Algemeen kan aan het plangebied - gezien de ligging op een hellend terrein, niet ver van water, en op percelen waar de laatste 240 jaar geen grootschalige verstoringen lijken te hebben plaatsgevonden en rekening houdend met de diverse gekende archeologische sites in de omgeving – een eerder hoge archeologische verwachting gegeven worden voor sites met grondsporen.

Het terrein wordt ingericht als bedrijventerrein. Op het plangebied wordt een bedrijfsgebouw met eromheen parkeerruimte voorzien. Het bedrijfsgebouw wordt 52,5 bij 37,5m groot, aan de noordoosthoek wordt een kantoorruimte van 432m² aangebouwd. Aan de zuidoostzijde van het bedrijfsgebouw wordt ruimte voor een laad- en loskade voor vrachtwagens vrijgehouden. Langsheen

de Kwadestraat wordt een waterbuffer van 7m breed aangelegd, dit is de smalle strook die doorloopt naar het zuiden van het plangebied. Er zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op het volledige plangebied: het bouwrijp maken van de percelen, het werfverkeer en de bodemingrepen voor aanleg van de nutsleidingen, de buffergracht, de verharding en de gebouwen zullen een aanzienlijke invloed hebben op de ondergrond. Zowel voor de rechthoekige zone, die zo goed als volledig verhard wordt, als voor de strook met de buffergracht, kan van een integrale bodemverstoring uitgegaan worden.

Het plangebied kent een eerder hoge archeologische verwachting voor sites met grondsporen. Op basis van enkel het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet aangetoond worden. De geplande werken zijn van die aard dat eventueel aanwezig archeologisch erfgoed bedreigd wordt. Een verder vooronderzoek kan relevante kennisvermeerdering genereren voor de algemene ontwikkelingsgeschiedenis van deze regio, waarvan de laatste decennia is duidelijk geworden dat er reeds sinds lang menselijke aanwezigheid is. De kosten-baten analyse zal hierdoor positief uitvallen. Er dient bijgevolg verder vooronderzoek te gebeuren. Er werd reeds een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd, dat heeft aangetoond dat er geen potentieel is voor in situ bewaarde steentijd artefactensites. Gezien de aard van de site, de geplande werken en het archeologisch verwachtingspatroon is een verder vooronderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van proefsleuven noodzakelijk om archeologische sites met grondsporen op te sporen. Het sleuvenplan, de richtlijnen en onderzoeksvragen worden hieronder voorgesteld. Dit verder vooronderzoek dient in uitgesteld traject te gebeuren, omdat de gronden momenteel nog worden bewerkt en niet beschikbaar zijn voor onderzoek.

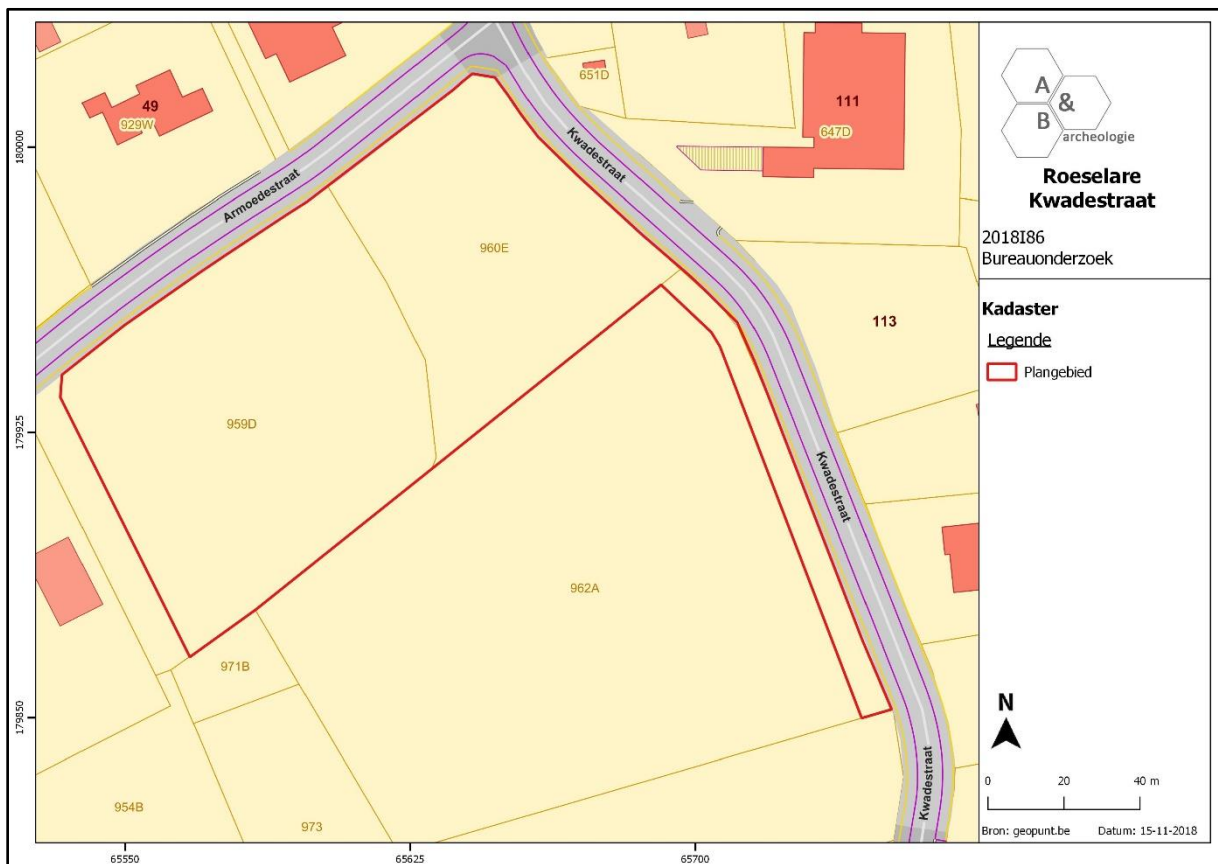
2. Administratieve gegevens en afbakening

Locatiegegevens: Roeselare Kwadestraat

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 65339,37 en Y: 179767,07; X: 66058,55 en Y: 180122,90

Kadastergegevens: Roeselare, afdeling 7/Rumbeke afdeling 1, sectie A, percelen 959D, 960E, 962A (partim)

Het plangebied is 12 566m² groot en komt volledig in aanmerking voor verder vooronderzoek.

Figuur 1 Aanduiding van het plangebied op het kadasterplan (bron: geopunt.be).

3. Vraagstelling

Het doel van het verder vooronderzoek is het achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de verdere ontwikkeling van het projectgebied. Daarnaast kan ook de verstoringsgraad in kaart gebracht worden. Hieronder worden enkele specifieke, niet limitatieve, onderzoeksvragen weergegeven. Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?

- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Kan een archeologische site uitgesloten worden?
- Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?
- Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen?

4. Plan van aanpak (onderzoeksstrategie, -methode en –technieken)

Uit het verslag van resultaten kwam naar voor dat verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven de meest aangewezen methode is om het plangebied te onderzoeken. De afbakening van het onderzoeksgebied is te vinden op de boven- en onderstaande figuren. De voorziene onderzoeksmethode moet niet uitgevoerd worden indien de geplande werken alsnog niet zullen plaatsvinden. Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage dient te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling gefundeerd kan beantwoord worden.

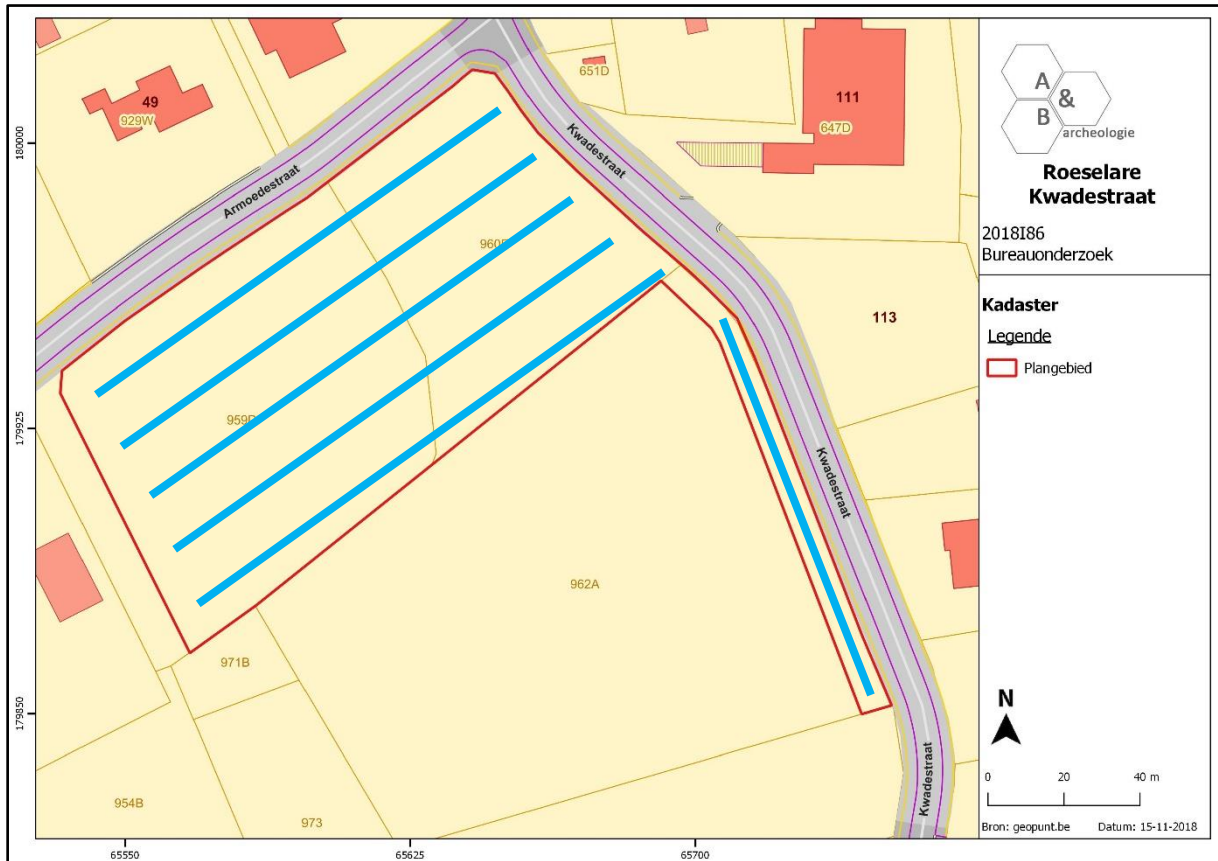
Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient gebruik gemaakt van de inplanting van parallelle, ononderbroken proefsleuven, met een tussenafstand van 12 à 15m van middelpunt tot middelpunt. Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2m breed en oostwest georiënteerd (dwars op de Kwadestraat zodat de meest uitgesproken helling goed in kaart kan worden gebracht); in de oostelijke uitstulping wordt een sleuf met afwijkende oriëntatie aangelegd aangepast aan de vorm van het plangebied. Daarnaast worden extra volg-, dwarsleuven of kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen. Deze worden vrij gekozen door de uitvoerende erkende archeoloog tijdens het veldonderzoek.

Er wordt 10%, oftewel ca. 1257m², van de onderzoekbare oppervlakte opengelegd door middel van sleuven en 2,5%, oftewel ca. 314m², door middel van volg-, dwarsleuven of kijkvensters, zodat in totaal zo 12,5% oftewel ca. 1571m² onderzocht wordt.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen (bv. graven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

- Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

Figuur 2 Indicatief sleuvenplan, geprojecteerd op het kadasterplan (bron: geopunt.be).

5. Gewenste competenties

- Het team voor het proefsleuvenonderzoek moet bestaan uit minstens 2 archeologen met minstens 40 werkdagen veldervaring met proefsleuvenonderzoek. Minstens 1 van deze archeologen dient ervaring te hebben met onderzoek van meerperiodesites. Minstens 1 van deze archeologen dient minstens 200 werkdagen ervaring te hebben met onderzoek op zandleemgronden.

6. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen voorziene afwijkingen.